

SZÉKESFEJÉRVÁR.

TÁRSADALMI HETILAP.

Városi, megyei, a fejérmegyei gazdasági-egylet, községi jegyzők, iskolatanács és a tanítók egyletének

A lap ára

házhöz hordással vagy postán küldve:
Egy évre . . . . . 4 frt.
Fél évre . . . . . 2 frt.
Negyed évre . . . . . 1 frt.

Hirdetmény

a bélyegdíjon felül, minden három hasábos petisors:
Megrendelőinktől 6 — nem megrendelőinktől 8 krért
igtattatik be.

KÖZLÖNYE.

Megjelen minden vasárnap.

45. szám.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Székes-
fejérvár” szerkesztőségének címzendők; — a lap ára,
hirdetmények és a hirdetményekérti díjak a „kiadó-hivatal”
Klökner Péter könyvkereskedésében vétetnek fel.

Nyilttérbeni közlemények után három hasábos petisorsért
10 kr. fizetendő.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Külföldi tapasztalatok a tanügy körül.

T. szerkesztő ur! Hiszem nem veszi rossz néven, ha e pár sornak lapjában egy kis tért kérek.

Mindenek előtt fogadja köszönetemet szerencsés utat kívánásáért, mit lapjában hazajöveletem után találtam. Továbbá értésemre adom, hogy az alább jegyzetteknek nem akar más célja lenni, minthogy egy kis ismertést akarok a drezdai polg. iskolákról egyik másik szeretett tanító társaimnak — kiket vagy kit a dolog érdekel — juttatni; ezt pedig, azt gondolom legjobban úgy érhetem el, ha a drezdai polg. iskolák tantervét előjegyzete, tantárgya és általános megjegyzéseivel együtt nyilvánosan közlöm; azonban mielőtt ezt tenném, egyet-mást a szászországi iskolai ügyről mondok el. Csaknem minden nemzetnél napirinden áll a népnevelés javítása s különösen egy irány kezd magának tért hódítani, melytől e fontos ügyben csak jót és üdvöst várhatunk. Ez irány: hogy az iskolaügy rendezésénél mellőzve minden más melléktekinetet csak a paedagogiai tudomány vívmányai s illetőleg követelményei szolgáljanak zsinormértékül. Szászországban is, melynek iskola- és nevelésügyét elég virágzóan lehet mondani, a népiskola-ügy újraszervezéséhez készülnek. — Legújabbban a drezdai paedagogiai egylet nyújtott be a szász-ministeriumhoz erre vonatkozó emlékiratot, ez emlékirat az elemi iskolák új szervezésénél a következő hat elvet tartja kívánatosnak határozottan figyelembe vétetni.

1. A népiskolák belső és külső szervezete még

jobban összhangzásba hozandó a népelet valódi szükségleteivel.

2. Az iskolaügy felügyelete és vezetése csak szak-paedagógok által történjék.

3. A tanító-karnak minden az iskolát érintő ügyben nagyobb befolyás biztosítandó.

4. A tanítók anyagi állása megjavítandó, pedig ha magát Drezdát említem is csak meg, meglehetősen sőt jól állnak fizetés dolgában, ott az egész városi elemi iskola tanítói 6 osztályba vannak — fizetés tekintetbe — beosztva, az I-ső osztálybeli tanító fizetése 420 tallér. A II-ik-é 480. A III-ik-é 550. A IV-ik-é 610. Az V-ik-é 680. VI-ik-é 750—800 tallérig. — Az igazgató 800 tallér egyenes és 150 tallért lakbérfejebe huz; azonban az igazgatók nagyrésze, ben laknak az intézetben. A segéd 300, ha egy évig vagy annál tovább van itt 350 tallért kap. Számítván egy tallért a mi pénzünk szerint 1 ft. 50 krczárba, agio nélkül. — Továbbá országos pénzalapból 10 év után minden tanító a tanítói pensióra alkalmas, s 150 talléron alul nem lehet a pensio, ha pedig előbb beteg lesz kegyelem díjat kap — végre privátát tartani mindenütt meg van nekik engedve.

5. Az állam gondoskodjék a tanítók magasabb kiképzéséről, — hogy a sajátos tudományos szakképzést, alapos általános képzés előzze meg, mely legalább is a reáliskolai teljes képzésnek megfelelően.

6. A tanító magaviseletét a hivatalban és azon kívül csak az általános köztörvények, vagy az állam-hivatalnoki fegyelmi szabályok szerint ítéltessek meg,

s szüntessék meg minden oly rendelkezés, mely őket bizonyos tekintetben kivételes állapotba helyezi.

Az emlékirat ezután bőven indokolja az egyes pontokat, s azt mondja: A népiskolának a népmiveltetés minden egyes ágára figyelmet kell fordítani, de óvakodnia kell az egyoldalúságtól s a túlterheléstől. Nem a tananyag mennyisége, hanem a helyes megválasztás és jó módszertani kezelés a fődolog. Azért az elemi tanításnál mindenek fölött arra kell gondot fordítani, — hogy a lehető legnagyobb szemléltetés, azután alapos gyakorlás, fokról-fokra szerves haladás által a gyermek tehetségei fölgerjesztessenek s ő szellemi öntevékenységre szoktatassék. E mellett nem szabad mellőzni a valódi valóságos és nemzeti kedély- és jellemképzést sem.

A helyes paedagogia követeli, hogy a tantárgyak között tökéletes összhangzás, egymást kiegészítés uralkodjék, azért egyik tantárgyat sem szabad ezen elv rövidségére óraszaporítás által különösen előnybe részesíteni. Továbbá, minthogy a reáliákra nagyobb gondot kell fordítani, mint előbb, aztán az írás gyakorlása mind gépileg, — mind irányi minőségben fokozott figyelmet igényel, ezeknél pedig a tanítónak különösen majd minden gyermekkel elkülönözve is foglalkoznia kell, a tanuló száma egy osztályban legfőkébb 50 legyen. Minél kisebb a tanulók száma, annál nagyobb sikert lehet aratni. A legtöbb népiskola eddig egy tanteremből s egy tanító vezetésével áll. — Itt a tanulók azután több rajra, vagy osztályra oszlanak, — melynek 4—5 is. Tekintve

TÁRCZA.

Halottak ünnepére.

(Emlékül: Vasadi Balogh Lajos barátomnak.)

Feltámadunk! — az urnak példája
Minden halandót erre int;
Nem lesz örök a zord sir homálya,
Fölbredünk egykor megint.
Biztos az elhunytak ébredése,
Egygyé olvadhat szívök verése!

Isten nem azért teremt minket,
Hogy műve semmivé legyen;
De sőt, hogy feloldja bűneinket
Azért: ki halt a kín-hegyen,
Hogy szent fiának ártatlan vére,
Pecsét legyen egy boldogabb létre!

Ah, de mig felmosolyg e nagy reggel,
Addig feledni nem szabad:
Kit kikisértünk fájó kebelrel
Oda, hol sirvirág fakad?...
Hol minden oly csendes, olyan néma,
S hol a szellő zokog fel csak néha.

Ne feledjük a holtak hazáját,
Melyhez annyi keserv csatol,
Keresse föl minden' keble mását,
Kit hant fedez mélyen, alól.
E nap, — az elhunytak szent emléke, —
Szálljon nemzedékről nemzedékre!

Mert nem a halál az, mitől félünk,
Éttől kába fél vagy gyerek;
Hanem: hogy mitse' törődnek velünk
Ha elhalánk, az emberek;
Hogy minden szent küzdelmünknek ára:
Elfeledés, rideg sir homálya!...

Azért ne feledjük kedvesünket,
Kiket már a zord sir takar;
Emlékezés!... erre hívnak minket:

Hulló-levél, szellő-sóhaj;
Szüle, gyermek, testvér, rokon, barát,
Keressük fel az elhunytak porát!

Hisz' megérdemlik a könnyet tőlünk
Elköltözött szerelmesink,
Kiket, — mert ők holtak, mi meg élünk, —
Feledjenek már kebleink?

Ah! csak e, csak e szót ne mondjátok,
Ugy ül ez a siron, miként átok!

Feledni nem lehet, nem oly könnyű
Feledni őt, ki távozott,
Bizonyítja ezt a meleg könnyű,
Szemünkbe mit bánat hozott;

Hogy érzi szívünk sebes verése;
Kie a sir, a komor sir mélye!

Oh ne is, ne is feledjük őket,
Szívünkben e tudat legyen, —
Sőt keressük fel a szendergőket,
S álljunk meg a kisdéd helyen:
Hol az alvó földalatti háza,
S szálljon ott fel keblünk szent imája!...

S ekként tegyünk, ekként évről-évre,
Mig el nem költözünk oda,
Hol rá találunk egymás keblére,
S nem válunk el többé soha! — —

Ah barátom! mond meg csak énnekem:
Átérez-e szived énekem?...

(Kecske-mét.)

Varga Gyula.

Miért nem maradtál itt?

Miért nem maradtál itt?
Tovább is — örökre!
Szeretn simulva
Szenvedő keblemre.

Mert te felejtetted
A bút, a bánatot;
Miket szívtelesség
A lelkekre rakott.

Hisz' imádtott lényem,
S az a kedves kék szem!
Talan soha, soha!
Nem értek meg engem.....

Mióta távoztál,
Elveszett vigaszom;
Köny hull szemcimből,
S rólad gondolkodom.

Csitári Kálmán.

Visszapillantás konstantinápolyi utamra.

Erősen meg levén győződve azon igazságról, hogy ismereteink és tapasztalataink gyarapításának egyik legbiztosabb és legkönnyebb módja, ha elhagyva csendes tűzhelyeinket messze, még soha nem látott vidékekre utazunk, országokba, melyeket csak leírásokból ismerünk, mely leírások bármi hívek legyenek is, a valóval, a tapasztalással vajmi ritkán vannak teljes összhangzásban: ültünk Pesten f. évi szeptember 13-án az „Erzsébet” című gőzhajóra, hogy utunkat az Aldunán le, Konstantinápolyig folytassuk.

Utunkban, melynek a jó idő mindvégig kedvezett, mint szelid ködfátyol-képek tüntek elő Dunánk gyönyörű partvidékein részint az újabb kor ipara által fölemelkedett, részint nagy történeti multjuk által hirt nevet nyert városaink. Paks, Tolna, Baja és Mohács, melyek az utas figyelmét kiterjedésüknél, még inkább pedig csinoságuknál fogva méltóan megragadják. Bezáránál a Ferenczsatorna benyílása a Dunába, Gombosnál pedig a gőzkomp, mely az északi vasúti kocsikat szállítja át a Dunán, hogy azok a Duna balpartján Zomborfelé tova folytathassák utjukat, érdemel említést. Majd megragadó látványt nyújt Pétervárad hatalmas fellegráival, gyönyörű regényes vidéke mintegy eny-

a paedagogiai követelményeket, lehetetlen, hogy a tanító ily körülmények között a különben elérhető abszolút sikert elérhesse. — Azért az emlékirat azt óhajtja, hogy egy tanító legfőleg két rajt tanítson, mi már Drezdába úgy is van. — A cél biztosítására szükségesek még a jó taneszközök, ezek nélkül nem lehet az óhajtott tanczért elérni. Ez irányban, t. i. a taneszközök beszerzése tárgyában hála a gondviselésnek! országunkban rövid idő alatt annyi történt, hogy méltán öröm foghatja el minden a népnevelés ügye iránt buzgósággal viseltetők szívét, mert nem csak hogy rövid idejű önállóságunknál fogva annyi száz iskola egészen újból állítottott fel — mint azt legközelebb a nagyméltóságú cultus minister ur a honatyáink előtt az országgyűlésnél számokkal bizonyítja be, hanem azonfelül csaknem minden meglevő iskola kisebb-nagyobb mértékben részint az egyházak, részint egyesek nagylelkűségéből tökéletesen fellettek szerelve. Nem szabad itt elhallgatnom városunk t. tanács, t. képviselők és t. iskolaszék azon nagyrabecsült intézkedéseiket sem, melynél fogva nemcsak hogy tanszerekkel látatja el fennálló népiskoláit, hanem még a szegényebb sorsu szülőktől származott gyermekeknek az iskolakönyveket is megszerezte. Isten adjon országunk minden városának ily nagylelkűen gondolkozó tanács, képviselő és iskolaszéket! Kívánom, hogy ebbeli beruházásuknak szerencsések lehessenek dús gyümölcsözését látni, — vagy ha ezt nem is; de azon öntudat, hogy a jövő nemzedékért jót tettek s tettek, nagy örömet nyújtsanak nekik a késő korig. (Vége köv.)

Megyei.

A földmívelés, ipar és kereskedelmi m. k. ministeriumtól.

Alispáni hivatalnak. Alba.

Országos állatorvos jelentéséből megnyugvással értesültem, a Seregélyesen dicséretes pontossággal elrendelt óvintézkedésekről. Újból felmerülő veszélyekben a bunkózásnak a fennálló szabály értelmében való alkalmazását megengedem.

Jegyzéke azon fejmegyei lötenyészőknek, kiknek lovai — a Székesfehérvárott 1872. évi october hó 20. megtartott állami jutalomdíjostás alkalmával — az e célra kirendelt bizottság által jutalomdíjra érdemesnek ítéltettek.

Pályázati állomás: Székesfehérvár. Pályázatra megjelentek anyakancza, sikerült szopós csikóval 40, kitűnő tenyészképességet ígérő kanczacsikó 26, méncsikó 4, összesen 70. Jutalomdíjra érdemesnek nem találtak anyakancza, sikerült szopós csikóval 28, kitűnő tenyészképességet ígérő kanczacsikó 15, méncsikó 2, összesen 45. Pályázatra bocsájtattak anyakancza, sikerült szopós csikóval 12, kitűnő tenyészképességet ígérő kanczacsikó 11, méncsikó 2, összesen 25.

Jutalomdíjban részesítették: I. Anyakancza szopós csikóval: Kálozdi Boross József, világos pej, 6 éves, kancza, csillagos homloku, 15. 1. magas, hátulsó bal lába kese 6 aranyéremmel. Soponyai Molnár István, setét pej, csillagos, 15. 3. m. 6 éves, mindkét hátulsó lába kese 6 aranyéremmel. Boglári Lauchsz József, világos pej, 5 éves, 15. 2. m. hátulsó jobb lába kese 5 aranyéremmel. Seregélyesi Botos József, világos pej, 10 éves, első s hátulsó ballába kese, 14. 2. m. 5 aranyéremmel. Sz. Mihályi Rab János, légszűrke, 9 éves, 15. 2. m. 4 aranyéremmel. Soponyai Takáts János, sárga, 15. 1. m. első bal és hátulsó jobb lába kese, 9 éves 4 aranyéremmel. Csöszai Puskás Imre,

világos pej, csillagos, 6 éves 4 aranyéremmel. Csöszai Márkus István, setét pej, 5 éves, csillagos, 16. m. 2 aranyéremmel. Táczai ifj. Mészáros József, sárga hóka, hátulsó jobb lába kese, 16 m. 5 éves 2 aranyéremmel. Fejérvári Katics József, 6 éves, fakó, 16 mark, jel nélkül 2 aranyéremmel. Csöszai Márkus Gábor, setét pej, 7 éves, 15. 1. m. jel nélkül 2 aranyéremmel. Csöszai Szenté János, világos pej, csillagos, 6 éves, 15. 1. m. hátulsó jobb lába kese 2 aranyéremmel jutalmaztattak.

II. Kanczacsikók: Polgárdi Neumann Sándor, sárga, csillagos homloku, 3 éves, 15 m. 1 arany. díszokl. Kálozdi Bartos János, pej, 3 éves, 15 m. jegy nélkül 5 aranyéremmel. Szt. Mihályi Rab János, setét pej, 16 m. jegy nélkül, 3 éves 4 aranyéremmel. Acsai Ott József, világos pej, 3 éves, 15. 3. m. hátulsó jobb lába kese 4 aranyéremmel Acsai Izinger Mihály, világos pej, 16 m. 3 éves, jegy nélkül 4 aranyéremmel. Börgöndi Franka Lajos, sárga, 3 éves, 14. 2. m. hóka 3 aranyéremmel. Csöszai Badits Péter, setét pej, 3 éves, 15. 1. m. hátulsó két lába kese 3 aranyéremmel. Kálozi Boross József, érc sárga, 3 éves, 15. 1. m. hátulsó lábai kesék 3 aranyéremmel. Acsai Schneider Sebestyén, meggy pej, 3 éves, 15 m. kese, hóka 2 aranyéremmel. Csöszai Puskás József, setét pej, 3 éves, csillagos, hátulsó jobb lába kese, 15. 1. m. 2 aranyéremmel. Acsai Schneider Sebestyén, világos pej, 3 éves, csillagos, 15 m. 2 aranyéremmel jutalmaztattak.

III. Méncsikók: Székesfehérvári Katics József, fakó, 1 1/2 éves, 15 m. sörénye egy kicsit fehér 2 aranyéremmel. Székesfehérvári Emhecht József, meggy pej, 2 1/2 éves, 15 m. csillagos homloku, két hátulsó lábaira kese, első jobb lába a sarkánál fehér 2 aranyéremmel jutalmaztattak. A lötenyészési biz. részéről: Gr. Eszterházy László m. k., mint elnök. Zuber Antal m. k. Janicsary Mihály m. k., mint a bizottság tagjai. A megyei hatóság részéről: Báró Miske Imre m. k., alispán. Fischl György m. k., megyei állatorvos. A magy. kir. államtelen parancsnokság részéről: Dubitzky m. k., Rttn. Brandner m. k., Thierarzt. Bóné Géza m. k., a bizottság jegyzője.

Dr. Neumann Armin ügyvéd urnak

a jelen évi jogászygyűlésen tett indítványa és beszéde. (Folytatás).

Ha egy természetes és általánosan érthető jog kifejlődését akarjuk elősegíteni, akkor ki kell bontakoznunk a jog scholastikus tárgyalása alól, és a polgári perben a bizonyítékok szabad méltánylásának terére kell lépni, tekintet nélkül arra, hogy talán a törvényes bizonyítási teoriának gondosan konstruált épületét rombadöntjük.

Ismertjük mindazon ellenvetéseket, melyek a bizonyítékok szabad méltánylása ellen felhozattak, és valóban, ha azok felett szemlélt tartunk, egyikre sem akadunk, mely a biz. szab. méltánylásának szükségessége feletti meggyőződésünket megingathatná.

A legelősebb ellenvetés azon állításban látszik rejteni, hogy a b. sz. m. alapjára fektetett per a bíró önkényének kiszolgáltatik.

Amde uraim azt hiszem, hogy senki sincs közülök, ki azon nézetet pártolná: miszerint a criminalis per biráját továbbra is a tbth. sulyasztékával terhelni kellene és hogyan? életet, szabadságot, becsületet — az élet legszentebb javait, minden habozás nélkül kiszolgáltatják a bíró meggyőződésének, és „az enyém és tied“ közti kérdésnél ingadoznak, és önkénytől félnek?

Azon bírónak, a ki egy gyilkosság felett ítélt, megengedik, hogy a gyilkost mint tanút saját ügyében kihallgassa; megengedik, hogyha meggyőződése jónak látja, a legközelebbi rokonokat, mint hitelt érdemlő tanukat kihallgathasson, és megeskettesse, és ugyanazon bírót a polgári perben merev szabályok rekeszei közé akarják zárni, annak holnap azt akarják mondani: tegye félre meggyőződését és elégedjék meg a formális

városok többé, hanem a természet az, mi lekötö, elbájoska a szemlélt. Két igénytelen falu — Islas és Tartari — hol veszélyes örvényei vannak a Dunának — hátrahagyása után nagyszerű panorama nyílik az utas szeméi elé. A Dunát magas hegylánczat kezdi összeszorítani, melynek elején a magyar parton László vára, a szerb parton pedig Columbác vára — két rom, — a Duna közepén pedig egy óriási szirtoszlop — ugymondott papagáj — tűnik elé, megragadó kép, körülvéve sűrű erdők- és hegyecsoportozattól. A magyar parton itt már látható Széchenyi utja; széles országút a Duna balpartján, melyet halhatlan Széchenyi Istvánunk tíz hosszú éven át készítettett, a közben eső sziklátak széthányatva, vagy levágtatva, a mélyedéseket betemetve, a meredekeket hatalmas köfállal bekerítve, szóval minden akadály- és nehézségeket leküzdve, oly közlekedési hajózhatlan vidéket s ez által összes hazánkat a kelettel egybekötötte. E remek mű Bázsiánszál kezdődvén Oláhországban, Turnu Sezerinnél végződik, s méltó utódja Traján utjának, mely az átelleni szerb parton hajdan Traján római császár által építettett, s melynek romjai helylyel közel maig is láthatók.

A Duna — mint mondám — Columbác várától kezdve két óriási hegylánczatot között rohan Orsováig. Két hegylánczat egymás átellenében! De minő hegylánczat! Leirhatlan a természet ama száz- és ezerféle

igazság kiderítésével, egy oly igazsággal, melynek előtárlásában meggyőződésének és szabad felfogásának mi osztály része sem lehet, miután az csakis a művészet szabályai szerint állhat fenn, és mely igazságot inkább az igazság fictiójának lehet nevezni.

(Folytatása következik.)

Levelezés.

Vaal-Vidék, 1872. okt. 25.

T. szerkesztő ur! Vidéki tudósításomat jelenleg a tanügy köréből meritem felmutatva annak fény és árnyoldalát vidékünkön.

Vaalban sajnos, hogy előbb az előjáróság nem gondoskodott az iskola kitanárasáról, hanem most, midőn úgy a törvény, mint az egyházi rendszabályok az iskola megnyitását rendelik, most hordják a követ és így az iskola háborítatlan felállítására november közepén történhetik, martius végén pedig megszűnik. — Kérdem mi eredményt nyújthat az iskola a tanítónak legnagyobb szorgalma és kitartása mellett is. — Pedig vaál mezőváros hely. egyháza dicsékedhetik egy szorgalmas a tanügy iránt melegen érdeklő tanítóval.

Alesuthon most történik a tanító változás, mint-hogy Varga tanító urat Udvariba választották meg. — Ez időszakban változás az oktatás és nevelésügy rovasára történik. Ennélfogva igen helyesen tenné az egyházi hatóság, ha rendeletileg kimondaná, hogy a tanítók julius augustus vagy september havában változtathatják állomásaikat.

Vidékünkön örömmel üdvözlök a kormány azon rendeletét, miszerint úgy a rendes mint a szabadságot honvédek kötelezetnek a felnőtkek oktatásán megjeleni, — s ezért a tanítók fejéknél 3 frtot nyerneki tisztelet díjul. Ime egy jövedelemforrás, melyből a tervezett tanítói fizetés javítható. Mert véleményem szerint, a buzgalkodók, jutalmazandók, — s épen ezen üdvös intézmény által az igazságosság és méltányosság fogja érdem szerint kiosztani a jutalmat. Punctum.

Pályázati hirdetés.

Székesfehérvár szab. kir. város köztörvényhatóságánál rendszeresített s jelenleg üresedésben levő főszámvevői állomásra 1000, esetleg 1200 frt. évi fizetés mellett pályázat nyitattik; minélfogva felhívattak mindazok, kik ez állomás elnyeréséért folyamodni kívánnak, hogy képesítési igazolványokkal kellőkép felszerelt kérvényeiket, a városi iktatóhivatalnál, bezárólag f. 1872. évi novembrr hó 5-ig nyújtsák be, annál is inkább, mert a netán később jelenkezdő folyamodók igényei figyelembe nem vétethetnek.

Székesfehérvár szab. kir. város tanácsának 1872. évi october hó 15-én tartott ülésből.

Novák Kálmán s. k., polgármester.

Felhívás.

Miután a buda-pesti gyorsíró-egyletnek felszólítása folytán, és a nagym. m. k. bel- és igazságügyi ministeriumoknak engedélye mellett alólított, mint a fenti egyletnek levelező tagja, a helybeli törvénykezési és közigazgatási tisztviselő számára két havi gyorsírási tanfolyamot szándékozom nyitni; felkértem mindazon t. tisztviselő, valamint egyéb közpályára készülő urak is, kik a Gabelsbergeri rendszer szerinti gyorsírást tanulni óhajtják, miszerint e végett lakásomon — belváros, kaszárnya utcában 145. sz. alatt, vagy a megyeháznál jelentkezni sziveskedjenek. — A tanfolyam kezdetét jövő hóban veendi, hetenkint 4 órával — a tandíj, valamint a tanulási órák ideje és helyisége iránt a jelentkezők száma szerint később fog értesítés adathatni. — Kelt Székesfehérvárott, 1872. october 22.

Mocsonoky József, kir. telekkönyvvezető.

szeszélye, melylyel e ritka szép szirtcsoportozatokat alakította, kopár, barna szirtoszlopok nőnek ki a földből s tornyosulnak szédítő magasságra, majd ismét izesztó mélyedések választják el egyik sziklahalmazt a másiktól, tovább merész kiugrást mutatnak a Duna túlsó hegyfokán levő kötömeghez, mintegy megerősítve a geologusok azon hitét, hogy e két hegylánczat hajdan egy tömeg volt, s csak hatalmas plutói rázkódttatás után hasadt ketté, s szétnyílván lőn a Duna medrévé. E hatalmas és nagyszerűen szép kőképletet üde zöld erdők és ligetek váltogatják, melyek a tán másképp zord vidék tekintetét szelidde változtatják.

Még elmerengve állunk a hajófedélzeten, bámulva a táj elragadó szépségeit, midőn Drenkovára érünk, hol hajónk az éjet tölti. Am innét kezdve a hajózás a Dunán annyi veszélylyel jár, hogy éjjel a hajónak nem szabad utjukat folytatni. A Duna medrében a szirtmelkedések és örvények itt már oly gyakoriak, hogy a könnyebb terhű hajókat, melyek nem hatolnak oly mélyen a víz alá, e vidéken lakó, s a Duna e rézzét hosszú éveikig tanulmányozó férfiak — ugymondott lótzok — kormányozzák és pedig dicséretükre legyen mondva, bámulatos ügyességgel. Néhol elég volna néhány lábnyi félrehajtása a hajónak, hogy törést szenvedjen, de erre évek folytán nincs, vagy alig van példa. (Folyt. köv.)

hiteni látszik azon komor színezetet, mely e sötét falakon ül. Az élénk kereskedést üző Zimony alatt élénkben tűnik a zöld vizű Száva, a mint a Dunába ömlővén, mintegy félgyűrű keríti a történeti nevezetességű Nándor-Fehérvárt romlásnak indult várfalaival. Melyik magyar tekinthetett volna föl ez ősi falakra a nélkül, hogy meg ne jelentek volna lelkiszeméi előtt ama dicsők árnyai, kik e véraztatta bástyákon a honszeretet mártyrjaivá lőnek! Ki ne gondolt volna Hunyady János, Kapisztrán János, Dugovics Titusz és ezernyi társaira, kik az ozmán hatalom dúlásainak erős kebellet itt állottak ellen! — A vár áll ugyan még, de őrizetlen, lakatlan; mert a portávai egysége szerint Szerbiának — mostani birtokosának — rajta javítani egy követ sem szabad; s most csak időkérdése: mikor fog ez egykor világra szóló hatalmas vár a baglyok és denevérek fészekévé válni. A vár keleti részén terül el Belgrád városa helylyel-közlelt gyönyörű épületekkel, melyek közt főleg a színház, az akademia s a kaszárnya tűnnek ki. Az igénytelen fejedelmi lak ez inposans paloták mellett alig tűnik föl.

Nándor-Fehérváron túl érjük Szendrő várát számos rovátkos tornyaival, meglepő romok a magyar dicsőség fénykorából. Ezek után Dunánk egy hatalmas kanyarulatot tévén elérjük Bázsiást, mely kezdőpontja a temesvár-pesti vasutvonálnak Innét kezdve nem a